

EESTI ADVOKATUUR

ÄRIÕIGUSE KOMISJON

Justiitsministeerium
Edastatud: info@just.ee

Meie 02.12.2019

Eesti Advokatuuri äriõiguse komisjoni seisukohad

ühinguõiguse revisjoni raames esitatud seaduseelnõude osas

(ühingute lõpetamine, ühinemine, jagunemine ja ümberkujundamine, rakendussätted)

Eesti Advokatuuri äriõiguse komisjon (edaspidi „**Komisjon**“) esitab käesolevaga oma seisukohad ühinguõiguse revisjoni raames esitatud seaduseelnõus ühingute lõpetamist, ühinemist, jagunemist, ümberkujundamist ja rakendussätteid puudutavas osas, mis tulevad arutusele ühinguõiguse revisjoni komisjoni 5. detsembri 2019 kohtumisel.

Käsitleme üksnes teemasid, mille osas Komisjonil on kas täiendavaid mõtteid või eriarvamusi võrreldes revisjoni töörühma poolt esitatuga.

1. Ühingute lõpetamine

Komisjoni hinnangul tuleks kaotada ÄS eelnõu § 206 lõikes 2 ja § 369 lõikes 2 sisalduv nõue, mille kohaselt vähemalt ühe äriühingu likvideerija elukoht peab olema Eestis. Selline nõue ei oma praktilist väärtust ning likvideerijate ja juhatuse liikmete eristamiseks vastavas osas puudub vajadus.

Teeme ettepaneku täiendada ÄS eelnõu § 219 ja § 382 sätestatud dokumentide säilitamise regulatsiooni alternatiivse võimalusega säilitada dokumente elektroonselt viisil, mis võimaldab nendele juurdepääsu Eestist. Näiteks võiks olla lubatud dokumentide hoidmine pilvekeskkonnas, tingimusel et õigustatud isikutele on tagatud dokumentidele juurdepääs.

Lisaks Komisjoni poolt 20. novembril 2019 avaldatud seisukohale ÄS eelnõu § 218 lõike 2 ja § 381 lõike 2 osas oleme seisukohal, et sundlõpetamise tulemusena kustutatud äriühingute tegevuse jätkamise nõude esitamise võimalus peaks olema ajaliselt piiratud. Leiame, et varatu ühingu tegevuse jätkamise otsustamise nõude esitamise tähtaeg ei peaks olema pikem kui üks aasta kustutamiskande tegemisest arvates. Kui kustutatud ühingul on vara, ei tohiks vastav tähtaeg ületada kolm aastat kustutamise kande tegemisest arvates. Analoogselt peaks kolme aastane õigust lõpetav tähtaeg kohalduma ka järelikvideerimise nõudele. Samuti teeme ettepaneku lugeda juhul, kui viiakse läbi järelikvideerimine või otsustatakse tegevuse jätkamine, peatada ajaperioodil, mil äriühing oli äriregistrist kustutatud ka äriühingu võlausaldajate nõuete aegumine.

Ühtlasi, et võimaldada lõppenud juriidilise isiku allesjäänud vara efektiivset osalemist tsiviilkäibes, tuleks täpsustada vara peremeheks muutumise regulatsiooni AÕS-is ja sätestada, et vara muutub peremeheks muuhulgas alates hetkest, mil kustutatud juriidilise isiku suhtes ei ole enam eelnevalt nimetatud ajaperioodi möödumise tõttu võimalik taotleda järellikvideerimist või tegevuse jätkamist.

Samuti peame oluliseks, et analoogselt kustutamisele avaldataks Ametlikes Teadaannetes teade ka järellikvideerimise ja tegevuse jätkamise kande kohta.

2. Ühinemine, jagunemine ja ümberkujundamine

Komisjon tervitab võimalust ühendada äriühinguga ka mittetulundusühing. Tagamaks AS eelnõu § 391 lõike 6 koosõla lõikega 1 tuleks märkida, et ühinev ühing võib lisaks äriühingule olla ka mittetulundusühing.

AS eelnõu § 404 lõike 7 ja § 448 lõike 7 kohaselt tekib ühinemisel või jagunemisel osaleva ühingu osanikul või aktsionäril õigus nõuda oma osaluse omandamist äriühingu poolt rahalise hüvitise eest, kui omandavas ühingus on osa või aktsia võõrandamine piiratud. AS eelnõu seletuskirja kohaselt on silmas peetud, et vastav õigus rakendub vaid juhul, kui võõrandamine on piiratum kui ühendatavas või jagunemisel osalevas ühingus. Samas viidatud eelnõu sätete sõnastusest see nii välja ei tule ja pigem annab neid tõlgendada nii, et igasugune piirang võimaldab nõuda osaluse omandamist. Teeme ettepaneku AS eelnõu sõnastusi vastavas osas täpsustada, tagamaks, et eelnõu sõnastus oleks koosõlas koostajate poolt silmas peetuga.

Jagunemise osas peame oluliseks juhtida tähelepanu viimastel aastatel kujunenud praktikale, kus registriosakond keeldub kandma sisse jagunemist olukorras, kus jagunemisel osalevate ühingute osanike ring kattub (õigusteoorias käsitletud kui ebaehtne jagunemine). Komisjoni hinnangul ei vasta registriosakonna käsitlus seaduse mõttele ning pigem on registriosakond asunud lahendama maksuõiguslikke küsimusi. Olukorra lahendamiseks kasutatakse praktikas erinevaid skeeme, mis lõppkokkuvõttes annavad sama tulemuse, kuid Komisjoni hinnangul tuleks olukorrale kindlasti leida lahendus revisjoni käigus ning tagada võimalus viia jagunemine läbi ka olukorras, kus jagunemisel osalevate ühingute osanike ring on kattuv.

Samuti teeb Komisjon ettepaneku võimaldada jagunemisel osalevatel ühingutel leppida jagunemislepingus kokku jagunemise bilansipäevas (analoogselt ühinemisele – AS § 392 lg 1 punkt 7).

Komisjon juhib eelnõu koostajate tähelepanu ka Euroopa Nõukogu poolt 18. novembril 2019 vastu võetud direktiivile, mis edendab EL raames ettevõtete piiriüleseid ümberkujundamisi, ühinemisi ja jagunemisi (*Directive of the European Parliament and of the Council amending directive (EU) 2017/1132 as regards cross-border conversions, mergers and divisions*). Kuigi direktiiv ei ole veel jõustunud ja selle siseriiklikusse õigusesse ülevõtmisega on aega, oleks mõistlik koheselt viia eelnõu koosõlla ka viidatud direktiiviga.

3. Osanike piiratud vastutus

ÄS eelnõu § 520¹ valguses tõstatame järjekordselt küsimuse osakapitali nõude kaotamise ja osanike vastutuse osas. Revisjoni komisjoni 21. novembri 2019 istungil arutleti selle üle, kas ja mis ulatuses vastutavad osanikud osaühingu kohustuste eest juhul, kui osaühingul osakapitali nõuet ei ole. Peame oluliseks rõhutada, et osaühingu näol tegemist piiratud vastutusega äriühinguga, mille kohustuste eest vastutavad osanikud oma sissemaks ulatuses. Seega, kui osanikel sissemaksete tegemise kohustust ei ole, vastutavad nad üksnes tegelikkuses tehtud sissemaksete ulatuses ning kui sissemakseid tehtud ei ole, siis üldse mitte. Komisjoni hinnangul ei ole võimalik seaduse pinnalt tuletada osanikele kohustust tagada osaühingule tegutsemiseks vajalikud vahendid ning seetõttu soovime veelkord kaaluda, kas osakapitali sissemaks nõude täielik tühistamine on võlausaldajate kaitse seisukohalt põhjendatud.

4. Rakenduseseaduse eelnõu

Rõhutame revisjoni komisjoni 21. novembri 2019 koosolekul esitatud seisukohta, mille kohaselt TsÜS § 33 lõikega 1¹ planeeritav muudatus sellises sõnastuses võib anda piiramatu aluse vaidlusteks ning soovime selle välja jätta. Heas usus tegutsemise kohustus tuleneb nii seadusest kui ka on selgelt tuletatav kujunenud kohtupraktika pinnalt. Selle täpsustamine pakutud kujul ei ole vajalik ja loob pigem ebaselgust.

Komisjoni hinnangul vajaks täpsustamist, kas TSÜS 38 lõige 1¹ ja ÄS § 178 lõige 1¹ on omavahel üld- ja erisätte suhtes või konkureerivad.

Lugupidamisega

Karin Madisson
/allkirjastatud digitaalselt/
Advokaadibüroo Sorainen AS
vandeadvokaat ja Komisjoni esinaine

Piret Jesse
/allkirjastatud digitaalselt/
Advokaadibüroo Sorainen AS
vandeadvokaat ja Komisjoni liige

Ramon Rask
/allkirjastatud digitaalselt/
OÜ Advokaadibüroo Rask
vandeadvokaat ja Komisjoni liige